

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM
generálne riaditeľstvo
Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Program kontinuálneho vzdelávania

Možnosti riešenia situácií s nevhodným správaním sa žiaka základnej školy v edukačnom procese

Mgr. Andrea Pálková
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:

Možnosti riešenia situácií s nevhodným správaním sa žiaka základnej školy v edukačnom procese

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Uvedený program vznikol v zmysle Zákona č. 245 z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 Princípy výchovy a vzdelávania bod m/,n/ a § 4 Ciele výchovy a vzdelávania – bod i/,j/.

V Národnej správe Prax učiteľov slovenských škôl na nižšom sekundárnom stupni z pohľadu medzinárodného výskumu OECD TALIS 2008 (2010, str.46) (dostupné na http://www.nucem.sk/documents//27/medzinarodne_merania/talis/publikacie/TALIS-web.pdf sa uvádza, že „...Slovensko v porovnaní s priemerom TALIS zaznamenalo index disciplíny v triede na vyučovaní štatisticky významne horší (-0,11). Približne štvrtina učiteľov na Slovensku potvrdila nasledujúce výroky: a) keď začína vyučovacia hodina, musím čakať dlho, aby sa žiaci utíšili, c) strávim dosť času tým, že žiaci prerušujú vyučovanie na hodine, a d) v triede je veľa hluku“. Táto správa (str.29) zároveň konštatuje, že „slovenskí učitelia majú veľký záujem aj o ďalšie vzdelávanie zamerané na problémy s disciplínou a správaním žiakov (19,2%). Profesionálne potreby učiteľov na **2. stupni základných škôl na Slovensku majú ako jednu z priorit** udržiavanie disciplíny žiakov 59,0% (str.57).

V časti **Profil žiakov (Národná správa Prax učiteľov slovenských škôl na nižšom sekundárnom stupni z pohľadu medzinárodného výskumu OECD TALIS 2008)**, dostupné na http://www.nucem.sk/documents//27/medzinarodne_merania/talis/publikacie/TALIS-web.pdf sa uvádza: „**Údaje týkajúce sa negatívneho správania sa žiakov sú alarmujúce. V priemere štúdie TALIS až 39,4% učiteľov sa pravidelne stretáva s neskorými príchodmi žiakov (situácia v SR: 13%) a 45,8% učiteľov s absenciami žiakov (situácia v SR: 39,8%). Z pohľadu týchto kritérií je situácia na Slovensku lepšia, ako je medzinárodný priemer zúčastnených krajín. Inak je to v prípade správania žiakov, ktorí sa do školy dostavia, ale: na vyučovaní vyrušujú (SR 71,6%, TALIS: 60,2%), klamú a podvádzajú (SR 38,5%, TALIS:20,9%), používajú neslušné slová (SR 40,1%, TALIS: 36,5%), či dokonca ničia školský majetok (SR 32,3%,TALIS: 27,1%). Vo všetkých týchto prípadoch je situácia na Slovensku horšia, ako je medzinárodný priemer. V priemere štúdie TALIS až 16,8% učiteľov pracuje v podmienkach, keď im žiaci nadávajú a urážajúcich. Na Slovensku sa to týka 6,4% učiteľov, ale je možné, že takýto stav priznal len istý počet riaditeľov škôl...**“ (2010, str.25).

Príspevok Výsledky depistážnych vyšetrení a vývoj ukazovateľov v oblasti problémového správania žiakov v školskom prostredí poukazuje na zistenia VÚDPaPu, že „...aktuálny výskyt problémových žiakov v ZŠ a SŠ sa pohybuje od 6 - 14% a tvoria cca 10% detí zo sledovanej populácie. „...Možno povedať, že priemerne v jednej triede sedia dvaja, až traja problémoví žiaci - majú problémy v správaní ...“ (Slovíková,M., dostupné na <https://www.bing.com/search?q=v%C3%BDsledky+VUDPApu++probl%C3%A9mov%C3%A9+deti&src=IETopResult&FORM=IETR02&conversationid=&pc=EUPP>,

Vzdelávací program reflektuje niektoré súčasné problémy v oblasti nevhodného správania žiakov. Prostredníctvom obsahu vzdelávacieho programu účastníci získajú poznatky o koncepte individuálnej psychológie, informácie o formovaní životného štýlu žiaka a faktoroch podieľajúcich sa na tvorbe životného štýlu v zmysle správania sa. Pedagógovia spoznajú

špecifiká výchovných štýlov v rodine a porozumejú následkom vplyvov výchovného štýlu rodičov na správanie žiaka. Získajú vedomosti o pôvode, cieľoch a prejavoch nevhodného správania u žiakov, spoznajú možnosti identifikácie a možnosti riešenia nevhodného správania v súvislosti s konkrétnym žiakom, v prostredí školských tried, s rodičmi.

Obsah vzdelávacieho programu je koncipovaný z pohľadu individuálnej (adlerovskej) psychológie. Tento prístup k výchove považujeme za jeden z najprínosnejších, pretože je to koncepcia výchovy založená na zodpovednosti, slobode, vzájomnom rešpekte.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná (24 vyučovacích hodín prezenčnou formou a 6 vyučovacích hodín dištančnou formou)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Rozšíriť, prehĺbiť vedomosti a zručnosti pedagogických zamestnancov na báze princípov individuálnej psychológie pri riešení nevhodného správania sa žiakov základnej školy využiteľných pri výkone pedagogickej činnosti.

Špecifické ciele:

- prehĺbiť základné poznatky o koncepte individuálnej psychológie,
- rozšíriť informácie o formovaní životného štýlu žiaka a faktoroch podieľajúcich sa na tvorbe životného štýlu v zmysle správania sa,
- porozumieť následkom vplyvov nevhodných výchovných štýlov rodičov na správanie žiaka,
- poznať pôvod nevhodného správania u žiakov,
- rozšíriť informácie o cieľoch nevhodného správania,
- poznať a charakterizovať prejavy nevhodného správania,
- identifikovať nevhodné ciele správania,
- poznať možnosti riešenia situácií s nevhodným správaním žiaka,
- prehĺbiť poznatky o možnostiach práce s triedou pri riešení výchovných problémov,
- poznať odporúčania pre prácu s rodičmi žiakov s nevhodným správaním,
- pripraviť návrh vedenia rozhovoru s rodičom žiaka s nevhodným správaním.

Obsah vzdelávacieho programu:

Tematický celok/témy	Počet vyuč. hod. PF	Počet vyuč. hod. DF
1. Základné východiská, terminológia <ul style="list-style-type: none"> • Teória životného štýlu jedinca • Osobnosť a životný štýl. Faktory podieľajúce sa na 	2	

<p>tvorbe životného štýlu v zmysle správania sa</p> <ul style="list-style-type: none"> Vzťahy medzi životným štýlom utvárajúcim sa v detstve, sebaaponímaním 		
<p>2. Nevhodné správanie žiakov</p> <ul style="list-style-type: none"> Rodičovské vplyvy a osobnosť dieťaťa, chybné prístupy rodičov. Vplyv nevhodných výchovných štýlov na správanie dieťaťa Ciele a prejavy nevhodného správania. Identifikácia nevhodných cieľov správania Možnosti riešenia situácií s nevhodným správaním žiaka Riešenie výchovných problémov s využitím získaných vedomostí <p>Dištančná úloha č.1: Spracovanie pedagogickej charakteristiky žiaka s dôrazom na popis nevhodného správania a následnú aplikáciu intervenčných postupov. Výstup dištančnej úlohy: Rozsah min. 2 normostrany formátu A4.</p>	<p>14</p> <p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p>	<p>4</p>
<p>3. Možnosti učiteľa pri eliminácii výchovných problémov</p> <ul style="list-style-type: none"> Práca s triedou pri riešení výchovných problémov Štruktúra, organizácia, vedenie, pravidlá triednych stretnutí, rola učiteľa Komunikácia a vedenie rozhovorov s rodičom žiaka s nevhodným správaním <p>Dištančná úloha č. 2 (nadväzuje na dištančnú úlohu č. 1): Spracovanie štruktúry vedenia rozhovoru s rodičom žiaka s nevhodným správaním. Výstup dištančnej úlohy: Rozsah min. 2 normostrany formátu A4.</p>	<p>8</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>2</p>
Spolu	24	6
Spolu celkom	30	

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu pozná základné východiská individuálnej psychológie, má vedomosti o teórii životného štýlu, nevhodných výchovných štýloch v rodine a ich vplyve na správanie dieťaťa. Dokáže identifikovať nevhodné ciele správania, navrhnúť možnosti riešenia situácií s nevhodným správaním v súvislosti s konkrétnym žiakom.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkom 30 hodín, z toho 24 hodín prezenčne a 6 hodín dištančne.

Trvanie vzdelávacieho programu:

Najviac 10 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy).

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -**Vyučovací predmet: -****Podmienky pre zaradenie uchádzačov:**

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre pedagogických zamestnancov v uvedenej kategórii, podkategóriách a kariérovom stupni, ktorí spĺňajú kvalifikačný predpoklad v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a majú absolvovaných **aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti** (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob preukázania k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy v prihláške potvrdzuje svojim podpisom zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje údaje v prihláške zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na vzdelávanie na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi. Vyplnenú a podpísanú prihlášku na kontinuálne vzdelávanie je potrebné zaslať na príslušné regionálne/detašované pracovisko MPC.

Spôsob prihlasovania:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje prihláškou v elektronickej a printovej podobe.

Spôsob ukončovania:

Vzdelávací program sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred lektorom a účastníkmi vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávania:

1. Najmenej 80 % účasť na prezenčnej forme vzdelávania.
2. Spracovanie výstupov z dištančnej formy vzdelávania.
3. Spracovanie a prezentovanie záverečnej prezentácie, ktorej obsahom spracovaná charakteristika žiaka s nevhodným správaním, navrhovanými a realizovanými riešeniami, alebo prácou s triedou, komunikáciou s rodičom. Prezentácia bude spracovaná v elektronickej forme v prezentačnom softvéri v rozsahu cca 10 snímok.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:**Garanti:**

Mgr. Mária Olšavská, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum Bratislava, regionálne pracovisko Prešov, Tarasa Ševčenka 11, 080 20 Prešov.

Mgr. Eva Suchožová, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum Bratislava, regionálne pracovisko Prešov, Tarasa Ševčenka 11, 080 20 Prešov.

Garanti spĺňajú kvalifikačný predpoklad v súlade s § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori:

Učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učitelia a pedagogickí zamestnanci s minimálne prvou atestáciou.

Lektori spĺňajú podmienky čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z prostriedkov rozpočtu MPC. Cestovné, stravné, príp. ubytovacie náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Technické a informačné zabezpečenie:

Štandardná miestnosť pre cca 20 účastníkov, flipchartová tabuľa, flipchartový papier, fixky, notebook s pripojením na internet, dataprojektor .

Návrh počtu kreditov:

Spolu 8 kreditov, z toho 6 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.